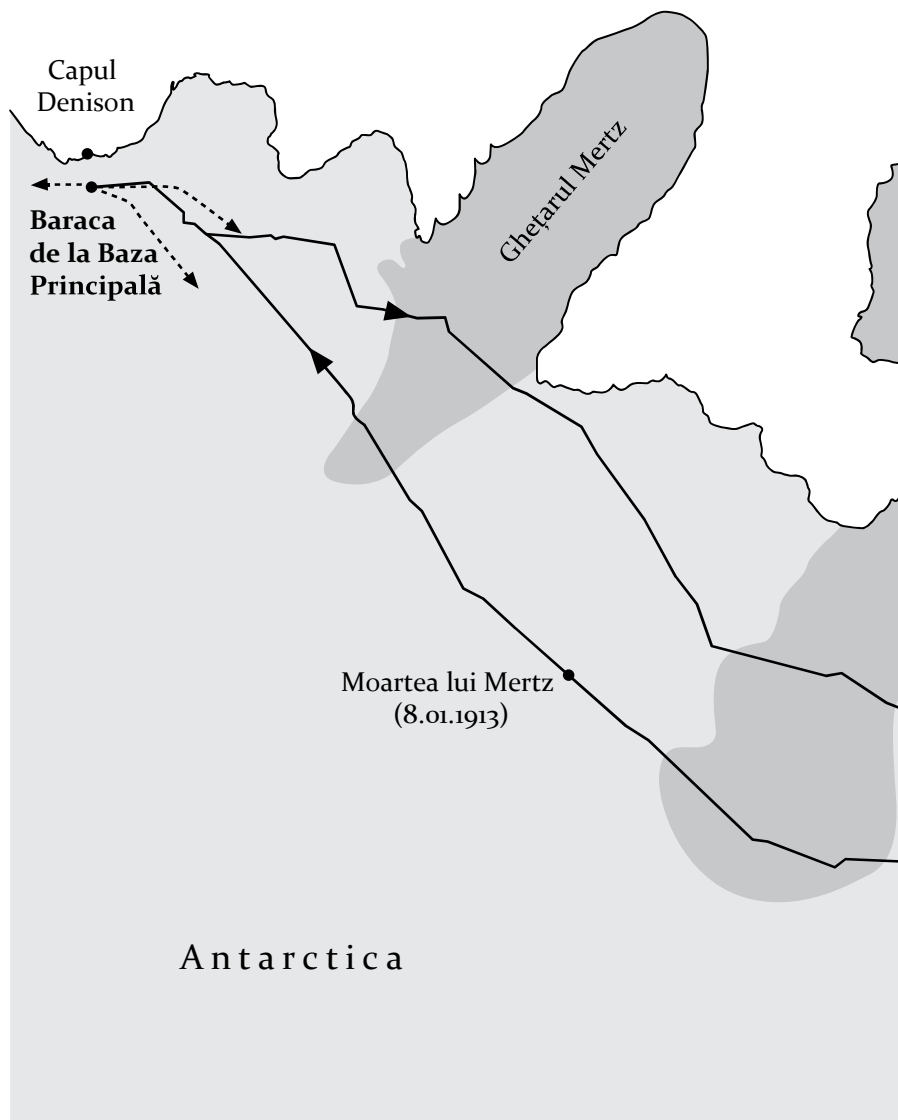

Ruta urmată de nava *Aurora*
căt-re și dinspre Antarctica, 1911 – 1912

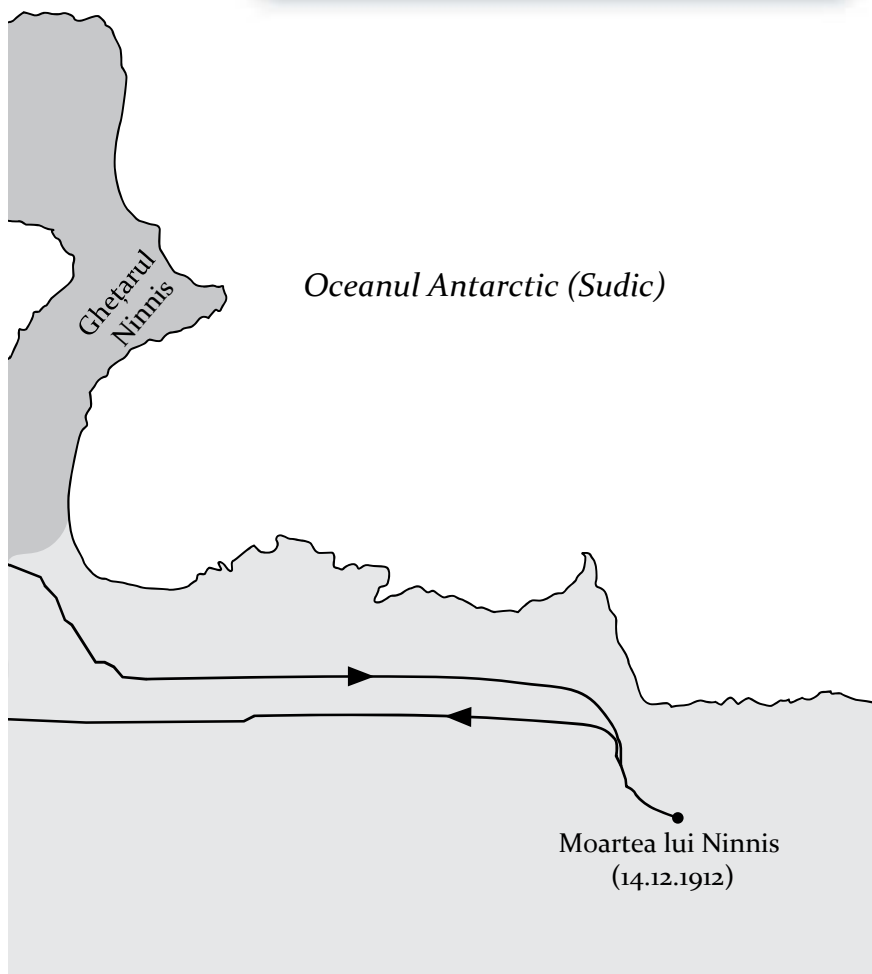
Echipele de exploratori ai
Expediției Antarctice Australasiatice

LEGENDĂ

Echipa Estului Îndepărtat —————

Traseele altor grupuri expediționare
(nu sunt indicate itinerarele complete)

0 25 mile

Kathryn Sall

1

Uitat de Dumnezeu

Cea mai ambițioasă expediție lansată vreodată în Antarctica începuse cu stângul. După opt zile de deplasare anevoioasă pe platoul monoton de gheață și zăpadă, cei trei bărbați își așezaseră tabăra la numai 32 de kilometri de baza lor, baraca solidă de la Capul Denison în care întreaga expediție iernase în ultimele zece luni. Aceste opt zile fuseseră pline de neplăceri²: drumuri dus-întors pentru transportul încărcăturii, rearanjarea constantă a bagajelor voluminoase și o furtună de două zile, cu rafale de vânt atât de puternice, încât oamenii nu putuseră ieși din cort.

Era 17 noiembrie 1912. Douglas Mawson, conducătorul Expediției Antarctice Australasiatice, avea 30 de ani și era conferențiar în mineralogie și petrologie la Universitatea din Adelaide, din Australia de Sud. Era deja veteranul unei expediții pe continentul cel mai sudic, slujind eroic sub comanda lui Sir Ernest Shackleton între 1907 și 1909.

Colegii de cort ai lui Mawson erau Belgrave Ninnis și Xavier Mertz. În vârstă de 25 de ani, Ninnis, locotenent al Pușcașilor Regali, se născuse la Londra, dar mintea-i stătea numai la Antarctica. Cu puțin timp înainte ca Mawson să-l coopteze în echipa lui, încercase fără succes să fie acceptat în expediția *Terra Nova* a căpitanului Robert Falcon Scott*. Mertz era un

* Robert Falcon Scott (1868 – 1912), ofițer în Marina Britanică și explorator polar. A întreprins două călătorii în Antarctica, în încercarea de a fi primul care ajunge la Polul Sud. A reușit în timpul celei de-a doua expediții,

avocat de 29 de ani din orașul elvețian Basel și un schior și montaniard desăvârșit.

Ninnis și Mertz erau foarte simpatizați printre cei optsprezece membri ai echipei care își petrecuseră primul an în baraca de la Capul Denison, numită de ei Cartierul de Iarnă. Echipajul îl poreclise pe Ninnis „Heruvimul“, „în parte din cauza tenului său“³, care după cum își amintește un coleg, „era alb și îmbujorat ca al unei fete“. „Era înalt și cam șui și și avea mai multe lăzi cu haine frumoase decât te-ai fi așteptat să aibă un singur ins.“

În cea mai cunoscută fotografie a sa, Ninnis pozează în uniformă de gală, strângând mânerul sabiei și privind în sus cu un aer senin și inocent. Autor al unui jurnal foarte elocvent, Ninnis a consemnat la numai câteva zile după ce au debarcat la Capul Denison, în ianuarie 1912, explozia de entuziasm și surpriza provocate de faptul că se afla în Antarctica:

Tăcerea acestui loc nu a mai fost spulberată de om de la începutul Creației și acum noi, un grup de inși cum nu se poate mai obișnuiți, ne aflăm aici pentru un interval nespus de mic de timp; pentru scurtă vreme vom murdări tărâmul acesta cu tot felul de unelte, resturi de scânduri, dejecții și echipament, pentru scurtă vreme vom călători pe acest platou vast, încercând să dezvăluim o mică parte a acestui tărâm necunoscut. Apoi nava se va întoarce să ne ia și vom lăsa acest loc în liniștea și singurătatea lui eternă, o liniște pe care poate niciodată o voce omenească n-o va mai spulbera.⁴

Xavier Mertz era poreclit X de camarazii săi⁵, care l-au necăjit pe toată durata expediției din pricina englezei lui precare, limba lui maternă fiind germana. Era însă foarte admirat pentru priceperea sa ca schior („un sportiv magnific“⁶, spunea laudativ despre el un camarad), pentru simțul umorului și pentru talentul de a face omletă din ouă de pinguin, fel din

în 1912, numai pentru a descoperi că fusese întrecut cu o lună de norvegi-anul Roald Amundsen.

care întreaga echipă s-a ospătat în ajunul plecării din Cartierul de Iarnă.⁷

Într-un portret realizat în studio, Mertz poate fi văzut arborând mustața stufoasă a unui alpinist, iar privirea sa piezișă pare să exprime simultan prudență și inteligență. Jurnalul lui, scris în germană, este caracterizat de simplitate, cu accese ocazionale de reverie sau pasiune. Pe 17 noiembrie 1912, în ciuda debutului descurajator al călătoriei pe platou, Mertz și-a consemnat începutul unui sentiment de bucurie la gândul viitoarelor descoperiri într-un pasaj scurt amintind de izbucnirea entuziastă a lui Ninnis din luna ianuarie a anului trecut: „Căci de acum drumul nostru ne duce departe, către teritorii neexplorate, pe care nu le-a mai văzut niciun ochi omenesc.”⁸

Pe durata iernii, Douglas Mawson se dovedise a fi o căpetenie autoritară, care detesta leneveala și cerea ca oamenii să depună efortul maxim de care erau în stare. Câștigase totodată loialitatea neprecupețită a tuturor, cu una, două excepții, pentru că muncise mai mult decât toți, dând o mână de ajutor la îndeplinirea celor mai periculoase și mai grele sarcini. Tendința lui naturală de a fi distant era temperată de farmecul personal. Spre deosebire de Scott, care în timpul expedițiilor păstra distanța dintre ofițeri și echipaj cu o rigoare marinărească, mergând până la separarea popotelor la bordul navei, Mawson fraterniza în mod constant cu tovarășii săi de echipă și mânca alături de ei la masa comună, oferind și cerând sfaturi cu fiecare prilej.

Suplu, înalt de un metru optzeci și cinci, cu ochi albaștri pătrunzători, Mawson avea, la 30 de ani, o apariție izbitoare. Era, în felul lui, la fel de puternic și de athletic ca Mertz, iar rezistența și capacitatea de a face față durerii aveau să devină legendare. Cea mai cunoscută fotografie a lui Mawson, făcută în 1911, ne înfățișează un chip incredibil de arătos; avea un vag început de chelie. Din fotografie, ne țintuiește cu o privire pătrunzătoare, de un calm și de o voință de nezdruccinat.